

KVALITETSDEKLARATION

Finansmarknadsstatistik

Ämnesområde

Finansmarknad

Statistikområde

Ämnesövergripande statistik

Produktkod

FM5001

Referenstid

2022 månad, kvartal, år

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	4
1.2.1 Objekt och population	4
1.2.2 Variabler	5
1.2.3 Statistiska mått	5
1.2.4 Redovisningsgrupper	6
1.2.5 Referenstider	6
2 Tillförlitlighet	6
2.1 Tillförlitlighet totalt	6
2.2 Osäkerhetskällor	6
2.2.1 Urval	7
2.2.2 Ramtäckning	8
2.2.3 Mätning	8
2.2.4 Bortfall	9
2.2.5 Bearbetning	9
2.2.6 Modellantaganden	9
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	9
3 Aktualitet och punktlighet	9
3.1 Framställningstid	9
3.2 Frekvens	10
3.3 Punktlighet	10
4 Tillgänglighet och tydlighet	10
4.1 Tillgång till statistiken	10
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	10
4.3 Presentation	10
4.4 Dokumentation	10
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	10
5.1 Jämförbarhet över tid	10
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	13
5.3 Sam användbarhet i övrigt	13
5.4 Numerisk överensstämmelse	14
Allmänna uppgifter	15
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	15
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	15
C Bevarande och gallring	15
D Uppgiftsskyldighet	15
E EU-reglering och internationell rapportering	15
F Historik	16
G Kontaktuppgifter	17

Statistikens kvalitet

1 Relevans

Finansmarknadsstatistiken redovisar tillgångar och skulder för monetära finansinstitut (MFI), penningmängd, MFI:s fordringar och skulder mot utlandet, in- och utlåningsräntor samt utlåningsstatistik för bostadskreditinstitut och alternativa investeringsfonder (AIF).

Populationen består av samtliga MFI, bostadskreditinstitut med tillstånd för bostadskreditgivning och AIF:er med koppling till bostadskreditinstituten. Detta specificeras i Riksbankens föreskrifter och allmänna råd om instituts rapportering av finansmarknadsstatistik (RBFS 2018:1). Instituterna står alla under Finansinspektionens (FI) tillsyn under referensperioden. Populationen bestod i januari 2022 av 210 institut (eventuella filialer räknas som ett institut).

I statistiken redovisas summeringar av variablerna (respektive tillgångs- och skuldpost) över en eller flera nedbrytningar. Ovanstående variabler redovisas för MFI som sedan delas upp i undergrupperna banker, bostadsinstitut, finansbolag samt övriga MFI. För bostadskreditinstitut och AIF redovisas summeringar av tillgångsposterna.

Referenstiden för variablerna är sista dagen i varje månad, kvartal eller år.

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistiken syftar till att belysa MFI:s tillgångar och skulder, räntor samt fordringar och skulder mot utlandet. Den belyser även bostadskreditinstitut och AIF:s tillgångar och räntor. Statistiken syftar även till att belysa hur penningmängden förändras.

Finansmarknadsstatistiken är en statistikprodukt som produceras på uppdrag av Sveriges riksbank.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Statistiken har användare inom många områden. Exempel på användare och användningsområden är:

- Riksbanken för statistikändamål.
- FI och Riksbanken för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.
- Svenskt Näringsliv, bankers och finansinstituts analysenheter samt branschorganisationer för bedömningar av och prognoser för finansmarknadernas utveckling.
- Massmedia för nyhetsbevakning och som underlag till artiklar om exempelvis tillväxttakten för utlåning till hushåll.
- Forskare och utbildningsväsendet (universitet, högskolor etc.) för olika forskningsprojekt.
- Europeiska centralbanken (ECB), Bank of International Settlements (BIS) och andra internationella organ för analys och vidare spridning av internationell statistik.

Det finns en efterfrågan på statistik över utlåning till hushåll från bostadskreditinstitut, för att kunna följa utvecklingen över hushållens totala lån för bostadsändamål. I december 2018 började SCB samla in uppgifter från bostadskreditinstitut och AIF för att fånga denna utlåning till hushåll. Uppgifterna publicerades första gången i februari 2020.

1.2 Statistikens innehåll

De målstorheter som redovisas är MFI:s balansräkningsposter nedbrutet på motparter, landområden och valutor samt bostadskreditinstitut och AIF:s balansräkningsposter på tillgångssidan nedbrutet på motpart samt valutor.

Med "motpart" avser den part mot vilken rapporterade institutet har en position, exempelvis utlåning till hushåll. Med "område" avses vilket landområde motparten är placerad i, som exempelvis Sverige, EMU eller övriga EU. Med valuta avses vilken valuta positionen är nominerad i.

Viktiga variabler i undersökningen är till exempel utlåning, in-/upplåning, innehav av aktier, innehav av räntebärande värdepapper samt emitterade värdepapper.

1.2.1 Objekt och population

Den ena målpopulationen består av samtliga MFI:er och den andra av alla bostadskreditinstitut med tillstånd för bostadskreditgivning samt AIF:er kopplade till bostadskreditinstitut. Intressepopulationerna bedöms vara desamma som målpopulationerna.

Målpopulationen skiljer sig åt mellan de fem undersökningar som finansmarknadsstatistiken består av och även urvalet skiljer sig åt mellan dem. Läs mer om detta under 2.1.1 *Urval*.

Till MFI räknas institut vars verksamhet består i att ta emot inlåning och/eller nära substitut till inlåning från andra enheter än MFI och för att för egen räkning bevilja krediter och/eller placera i värdepapper. Detta motsvarar sektor 121, 122 och 123 enligt INSEKT 2014¹ och innefattar:

- Sveriges riksbank
- Banker
- Bankfilialer i Sverige till banker i utlandet
- Bostadsinstitut
- Andra monetära kreditmarknadsföretag
- Monetära värdepappersbolag och fondkommissionärer
- Övriga monetära finansinstitut
- Penningmarknadsfonder

Utländska dotterbolag till svenska banker ingår inte i undersökningarna MFI, MIR och UBA. Däremot ingår utländska bankfilialer i Sverige. I statistiken över fordringar och skulder i utlandet ingår de svenska institutens dotterbolag

¹ Mer information om sektorerna finns i [MIS 2014:1 Standard för institutionell sektorindelning INSEKT 2014, Standard för indelning av ägarkontroll 2000, ÄGAR Indelning efter juridisk form JURFORM \(pdf\) \(scb.se\)](#).

i utlandet, i syfte att mäta en hel koncerns verksamhet. Observationsobjektet består därav både av moder- och dotterbolag för denna undersökning.

Bostadskreditinstitut är institut med tillstånd för bostadskreditgivning och ingår i sektor 125300 (Finansiella bolag med utlåningsverksamhet) enligt INSEKT 2014. Med AIF avses AIF:er med koppling till bostadskreditinstituten och vars tillgångar i huvudsak består av bostadslån.

Observationsobjekten är desamma som målobjekten.

1.2.2 Variabler

Observationsvariablerna består av MFI:s tillgångar och skulder samt fordringar och skulder mot utlandet, bostadskreditinstitut och AIF:s tillgångar samt in- och utlåningsräntor. All publicering sker i svenska kronor förutom räntesatser som publiceras i procent.

För att beskriva dessa variabler samlas observationsvariablerna in genom en variabelvektor i elva dimensioner.

Dimensionerna är:

- Konto (anger vilken typ av data det rör sig om)
- Kontoslag (anger sida i balansräkningen)
- Kontopost (anger typ av tillgång eller skuld)
- Löptid (typ av tidsrelaterade villkor)
- Ändamål (för in- och utlåning samt aktier)
- Säkerhet (underliggande tillgång)
- Land (där motparten befinner sig)
- Motpart (typ av institutionell sektormotpart)
- Valuta
- Värdering (värderingstyp som gäller för objektet)
- Sort (enhet som antal, summa i kronor eller liknande)

Genom dessa elva dimensioner beskrivs måmvariablernas (det vill säga tillgångarnas och skuldernas) egenskaper. Exempelvis vilken valuta och/eller motpart tillgången respektive skulden har.

Generellt är observations- och målvariablerna samma sak men det finns några undantag. Lånens ändamål som konsumtionskrediter, bostadslån och övriga lån samlas inte in utan approximeras med hjälp av lånens säkerhet.

Ränteupgifter samlas inte in från alla institut så för att göra räntestatistiken representativ för hela målpopulationen sker skattningar, där sker skattningar för att göra räntestatistiken representativ för hela populationen, se avsnitt 2.2.6 *Modellantaganden* för mer information.

För undersökningen BIS-derivat sker ingen publicering utan endast en leverans till BIS via Riksbanken.

1.2.3 Statistiska mått

I publikationen Finansmarknadsstatistik redovisas summeringar av målvariablerna (respektive tillgångs- och skuldpost) över en eller flera nedbrytningar. Dessa redovisas i enheten miljoner kronor.

Tillväxttakter redovisas också och beräknas för att illustrera utvecklingen av transaktioner sedan motsvarande period föregående år. De beräknas utifrån

stockförändringar, där justeringar görs för att tillväxttakten inte ska påverkas av förändringar i stockar som beror på andra faktorer, t.ex. om ett institut läggs till eller lämnar populationen.

Räntesatser redovisas i procent.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Ovanstående variabler redovisas för MFI, bostadskreditinstitut och AIF som är den övergripande institutnivån. För MFI redovisas variablerna även för undergrupperna nedan.

1. Monetära finansinstitut (MFI)
  - 1.1. Banker
    - 1.1.1. Bankaktiebolag
    - 1.1.2. Sparbanker
    - 1.1.3. Utländska bankfilialer i Sverige
  - 1.2. Bostadsinstitut
  - 1.3. Finansbolag
  - 1.4. Övriga MFI

Institutens gruppstillhörighet ovan bestäms beroende på vilket tillstånd de har hos FI.

1.2.5 Referenstider

Referenstiden för variablerna är sista dagen i varje månad, kvartal eller år. Vilken referenstid variablerna har beror på vilken undersökning inom finansmarknadsstatistiken variablerna tillhör samt storleken på det MFI, bostadskreditinstitut och AIF som rapporterar respektive variabel.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Inom finansmarknadsstatistiken görs skattningar för räntorna, då denna statistik baseras på en urvalsundersökning. Skattningsmetoden följer riktlinjer för ECB. För RUTS och BIS derivat statistiken görs inga skattningar, då enheter som inte ingår i urvalet inte bedöms ha någon påverkan på resultatet. För mer information om skattningarna se avsnitt 2.7 i *Statistikens framställning* för FM5001.

Finansmarknadsstatistiken består av fem olika undersökningar mellan vilka population, urval och målvariabler skiljer sig åt. Totalt sett anses finansmarknadsstatistikens tillförlitlighet vara god. Det förekommer osäkerheter på grund av olika orsaker i de fem ingående undersökningarna, se mer om de olika osäkerhetskällorna under 2.2 *Osäkerhetskällor*.

2.2 Osäkerhetskällor

Den störst bidragande osäkerhetskällan vid framtagandet av finansmarknadsstatistiken anses uppstå i samband med mätning förfarandet (rapporteringen), se 2.2.3 *Mätning*.

Den månadsvisa insamlingen *Balansräkningsstatistik för MFI*, som samlas in genom MFI-blanketten, återspeglar inte målvariablerna fullständigt eftersom

uppgifter från mindre institut endast samlas in kvartals- och årsvis. De mindre institutens uppgifter för de mellanliggande månaderna antas vara samma som för den senast rapporterade månaden. Antagandet kan resultera i brister, speciellt om det sker stora förändringar i något institut under de mellanliggande månaderna. Påverkan på statistiken är dock begränsad då kvartals- och årsrapportörerna enbart utgör fem procent av den totala balansomslutningen för MFI.

2.2.1 Urval

Här redovisas urvalsförfarandet per undersökning. Urvalsförfarandet består av totalundersökningar, urvalsundersökning med cut-off och bedömningsurval. En urvalsundersökning med cut-off är en undersökning i vilken enheter som är mindre än en viss storlek inte inkluderas.

Balansstatistik för monetära finansinstitut (MFI)

Balansräkningsstatistiken är en totalundersökning där samtliga MFI ingår. De största rapporteringsskyldiga instituten som tillsammans står för 95 procent av den sammanlagda balansomslutningen rapporterar månadsvis. Om Riksbanken bedömer att kvaliteten inte riskeras får institut rapportera kvartals- eller årsvis.

Institut vilkas samlade bidrag uppgår till högst 0,5 procent av de rapporteringsskyldiga institutens sammanlagda balansomslutning får rapportera årsvis. Institut vilkas samlade bidrag uppgår till över 0,5 procent men som högst 5,0 procent av de rapporteringsskyldiga institutens sammanlagda balansomslutning får rapportera kvartalsvis.

Inför varje kalenderår fastställs med vilken frekvens respektive institut ska rapportera. Urvalet görs med hänsyn till balansomslutningen den 30 september närmast föregående år. För ytterligare information se RBFS 2018:1.

Utlåningsstatistik för bostadskreditinstitut och AIF (UBA)

Utlåningsstatistiken är en totalundersökning där samtliga bostadskreditinstitut med tillstånd att ge ut bostadskrediter och AIF med koppling till bostadskreditinstitutet och vars tillgångar i huvudsak består av bostadslån ingår. För ytterligare information se RBFS 2018:1.

Räntestatistik för monetära finansinstitut (MIR)

Räntestatistiken är en urvalsundersökning med bedömningsurval där den rapporterade populationen består utav de MFI som har betydande poster för ut- och inlåning från hushåll och/eller icke-finansiella företag. Den rapporterade populationen består även av bostadskreditinstitut och AIF med utlåning till hushåll. I urvalet ingår samtliga bostadsinstitut och bostadskreditinstitut samt AIF:er, ett urval av större svenskägda banker, kommun- och företagsfinansierande institut, finansbolag och svenska filialer till utländska banker. Det slutgiltiga urvalet beslutas av Riksbanken.

Rapportering av utrikes tillgångar och skulder (RUTS)

RUTS är en urvalsundersökning med cut-off där ingen uppräknings görs. En cut-off undersökning är en undersökning i vilken enheter som är mindre än en viss storlek inte inkluderas. I det här fallet ingår de största instituten som

tillsammans har minst 92 procent av positionerna mot utlandet. Urvalet beslutas av Riksbanken.

BIS-derivat

BIS-derivat är en urvalsundersökning med bedömningsurval som görs tillsammans med Riksbanken.

2.2.2 Ramtäckning

Ramen för undersökningarna är desamma som rampopulationerna och rampopulationerna skiljer sig inte från målpopulationerna.

Ramen för undersökningarna MFI, MIR, RUTS och BIS-derivat utgörs av samtliga MFI. För undersökningen UBA utgörs ramen av alla bostadskreditinstitut som har tillstånd från FI att ge ut bostadskrediter samt AIF med koppling till bostadskreditinstitutet och vars tillgångar i huvudsak består av bostadslån.

Generellt finns en liten risk för underteckning om information om nya rapportörer från FI är SCB tillhanda efter det att institutet har startat sin verksamhet och då inte börja rapportera på en gång.

För UBA-undersökningen finns det också en risk för undertäckning av AIF:erna då information om nya AIF:er oftast kommer från bostadskreditinstitutet, vilket kan leda till en fördröjning av uppdaterad population.

Ramen är av god kvalitet och dess bidrag till den totala osäkerheten för Finansmarknadsstatistiken anses vara försumbar.

2.2.3 Mätning

All rapportering sker elektroniskt genom frågeformulären MFI, UBA, MIR, RUTS och BIS-derivat. Konsistenskontroller samt tidsseriegranskning genomförs för att identifiera eventuella felaktigheter och större förändringar för varje institut. På aggregerad nivå görs motsvarande kontroller. Tiden mellan inkomna rapporter till publicering är kort och det kan förekomma att instituten behöver justera värden i efterhand.

Då statistiken baseras på inrapporterade uppgifter från institut är det av stor vikt att instituten tolkar regelverk och förordningar på ett korrekt sätt. Mätfel kan uppstå om institut rapporterar uppgifter som inte är korrekta, vilket kan bero på okunskap, oaktsamhet, otydliga instruktioner etc.

Osäkerhet i samband med mätning (rapportering i detta fall) anses vara den störst bidragande osäkerhetskällan vid framtagandet av finansmarknadsstatistiken. Det kan ske systematiska fel på grund av uppgiftslämnarnas rapporteringsrutiner, som exempelvis IT-system.

Insamlingen består även av registerdata över emitterade värdepapper. Registerdata hämtas från SCB:s Svensk värdepappersdatabas (SVDB)² och används för att minska uppgiftslämnarbördan.

² För mer information se www.scb.se/SVDB.

Uppgifter om svenska placerares innehav av värdepapper hämtas från SCB:s undersökning Värdepappersinnehav (VINN)³ för de institut som är rapporteringsskyldiga till VINN.

2.2.4 Bortfall

Det är obligatoriskt för MFI, bostadskreditinstitut och AIF att lämna in uppgifter (se bilaga Allmänna uppgifter, avsnitt D) och efterlevnaden är stor. I de få fall då förväntade rapporteringsformulär i en insamlingsomgång inte rapporterats inför publicering används institutets senaste rapporterade uppgifter. Osäkerhet på grund av bortfall anses vara obetydlig i förhållande till den totala osäkerheten för finansmarknadsstatistiken.

2.2.5 Bearbetning

Granskningen är inriktad på att uppnå tillförlitliga uppgifter både för de enskilda instituten samt på aggregerad nivå. Begärda uppgifter kan inte alltid hämtas direkt från institutens redovisning utan måste anpassas till det statistiska ändamålet. Exempelvis ska utlåning rapporteras till nominella belopp.

2.2.6 Modellantaganden

I de fall ett institut inte lämnar in rapporten, används värdet från föregående mätning i den aktuella publiceringen. Samma modellantaganden används för de institut vars uppgifter samlas in kvartals- och årsvis.

För att räntestatistiken ska bli representativ för hela populationen, samt att den ska vara jämförbar mellan länder, rekommenderar ECB att alla länder ska vikta MFI-räntorna med hänsyn taget till olika MFI-stratum. Från och med december 2015 har Sverige börjat vikta enligt ECB:s riktlinjer och metodförändringen är tillämpad på data tillbaka till september 2010.

Lånens ändamål som konsumtionskrediter, bostadslån och övriga lån samlas inte in utan approximeras med hjälp av lånens säkerhet.

För de enheter som inte ingår i RUTS-urvalet görs ingen uppräknings och där görs modellantagandet att deras bidrag till totalen är lika med noll.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Denna kvalitetsdeklaration avser enbart den slutliga statistiken.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Framställningstiden är 18 bankdagar för finansmarknadsstatistiken (förutom fordringar och skulder i utlandet) räknat från den sista kalenderdagen i referensmånaden. Under de första nio respektive elva bankdagarna pågår datainsamlingen. Publicering sker 08.00 den 19:e bankdagen i månaden.

Fordringar och skulder i utlandet (RUTS) samlas in kvartalsvis och ska vara SCB tillhanda senast den sista bankdagen månaden efter referensperiodens slut, alltså i april, juli, oktober eller januari. Framställningstiden är cirka 50

³ För mer information se www.scb.se/VINN.

arbetsdagar och under de första 20 bankdagarna pågår datainsamlingen. Publiceringen sker 08.00 den 19:e bankdagen månaden efter referensperioden.

3.2 Frekvens

Målstorheternas referenstid för MFI-undersökningen är månad med månads-, kvartals- och årsvis insamling och månadsvis publicering.

Målstorheternas referenstid för UBA- och MIR-undersökningarna är månad med månadsvis insamling och publicering.

Målstorheternas referenstid för RUTS-undersökningen är kvartal med kvartalsvis insamling och publicering.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt på förhand fastställd publiceringsplan på SCB:s webbplats, <http://www.scb.se/hitta-statistik/publiceringskalendern>, på 19:e bankdagen i månaden. Samtliga publiceringar har följt den ursprungliga tidsplanen.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken publiceras i på SCB:s webbplats, www.scb.se under Hitta statistik/Finansmarknad/ Finansmarknadsstatistik (www.scb.se/fm5001). Uppgifter finns tillgängliga i Excelformat och i Statistikdatabasen.

Delar av statistiken publiceras också i Statistikdatabasen för produkten Banker och kreditmarknadsföretag, tillgångar och skulder och publiceras på SCB:s webbplats, www.scb.se/fm0401.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Specialbearbetningar kan göras av SCB på beställning mot avgift enligt fastställd taxa. Primäruppgifterna är dock skyddade av sekretesslagen, se bilagan Allmänna uppgifter avsnitt B, vilket innebär att statistiken inte får röja de enskilda institutens uppgifter.

4.3 Presentation

Statistiken redovisas i form av text, tabeller och diagram.

4.4 Dokumentation

Kvaliteten hos statistiken beskrevs i *Statistikens kvalitet (BaS)* till och med år 2016. Från och med år 2017 beskrivs statistiken istället i detta dokument, *Kvalitetsdeklarationen*. Samtliga dokumentationer finns publicerade på SCB:s webbplats, www.scb.se/fm5001.

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Målpopulationen har över tid sett relativt likadan ut även om institut löpande startas och avvecklas. Två större förändringar skedde i december 2001 och i

mars 2003 då även finansbolag och monetära värdepappersbolag började rapportera sina tillgångar och skulder.

Målvariablerna har generellt sett lika ut över tid men olika typer av nedbrytningar har under årens lopp tillkommit och förfinats. En ny EU-anpassad standard över institutionella sektorer infördes i statistiken från och med år 1998. Detta kan försvåra jämförelser med uppgifter före 1998. Exempel på sektorer är banker, kommuner, icke-finansiella företag och hushåll.

Till publiceringen avseende november 2014 började standard för institutionell sektorindelning (INSEKT 2014) tillämpas i undersökningen. INSEKT 2014 baseras på uppdateringen av Europeiska Nationalräkenskapssystemet (ENS 2010) och innebar krav på nya instrument- och motpartsnedbrytningar i statistiken. INSEKT 2014 ersatte tidigare standarden INSEKT 2000. Framst har uppdateringen påverkat sektorerna icke-finansiella företag och andra sv. finansiella företag, ej MFI. Det på grund av att många koncerninterna finansinstitut och utlåningsföretag har gått från den icke-finansiella till den finansiella sektorn. Undersökningen baseras på de nya sektorkoderna men har inte i samband med uppdateringen utökats med några nya nedbrytningar. Exempelvis har inte ingen uppdelning skett för försäkringsföretag och pensionsinstitut trots att de sedan INSEKT 2014 blivit egna sektorer.

Säsongsvariationer förekommer i statistiken men någon korrigerings görs inte. Till exempel ökar bankernas inlåning i december genom att kundernas konton tillförs årets intjänade räntor.

Balansräkningsstatistik (MFI)

Från och med april 2012 visas i publikationen MFI:s tillväxttakter rensade för omklassificeringar och köpta/sålda lån. Med tillväxttakt avses utvecklingen av transaktioner (köp och försäljningar, nyutlåning och amorteringar) under en period. Omklassificeringar kan uppkomma när institut tillkommer eller försvinner ur MFI- populationen, förändringar vid fusioner, omklassificering av finansiella instrument och motparter eller för att hantera felrapportering. Kort sagt sådant som inte är transaktioner. Tillväxttakter rensade för omklassificeringar och köpta/sålda lån används således för att få utvecklingen av en serie jämförbar över tiden.

Från och med mars 2013 inhämtas uppgifter om värdepappersemissioner från Svensk värdepappersdatabas (SVDB) och ersatte då den tidigare direktinsamlade emissionsstatistiken.

Från och med september 2019 baseras MFI:s värdepappersinnehav på indata från VINN istället för SCB:s undersökning Balansstatistik för monetära finansinstitut (MFI) för de institut som är rapporteringsskyldiga till VINN.

Räntestatistik (MIR)

Fram till och med tredje kvartalet år 1992 mättes in- och utlåningsräntorna i bank på olika sätt. Inlåningsräntorna mättes då som ett genomsnitt under kvartalet. Från och med fjärde kvartalet år 1992 mäts både in- och utlåningsräntorna som ett vägt genomsnitt den sista dagen i perioden.

För bostadsinstituten genomfördes mätningen första gången i mars 1996. Före år 2000 omfattade mätningen samtliga bankaktiebolag inklusive utländska filialer i Sverige, men endast de större bankernas uppgifter publicerades. Från

år 2000 gjordes mätningen kvartalsvis hos ett urval av större svenskägda banker samt för samtliga bostadsinstitut. Från och med september 2005 görs mätningen per den sista varje månad som överenskommen årlig ränta. Före september 2005 redovisades räntan som överenskommen ränta utan annualisering. Från och med september 2005 utökades populationen med ett urval kommun- och företagsfinansierande institut, samt finansbolag och svenska filialer till utlandsägda banker.

I december 2015 genomförde Sverige en metodförändring för att vikta MFI-räntor. Från och med december 2015 har Sverige börjat vikta enligt ECB:s riktlinjer, och metodförändringen är tillämpad på data tillbaka till september 2010. Det innebär att den gamla metoden är använd för att beräkna räntor innan september 2010.

Utländska tillgångar och skulder (RUTS)

RUTS har under början av 80-talet utökats med fördelning på alla länder samt större valutor. Den konsoliderade RUTS-statistiken samlades in halvårsvis till år 1999 då den blev kvartalsrapport. Under år 2005 utökades den konsoliderade RUTS-statistiken med fördelning på slutlig risk. RUTS-populationen utökades under år 2005 till att omfatta alla MFI med betydande positioner mot utlandet. Från och med kvartal två 2012 utökades RUTS svensk del med positioner mot Sverige i svensk valuta. Den konsoliderade RUTS-statistiken utökades med en kolumn för lokala fordringar i utländsk valuta.

Från och med kvartal fyra 2013 har RUTS svensk del en mer detaljerad sektorfördelning av fordringar och skulder. Övriga fordringar och skulder, som tidigare beräknats fram, ingår numera i rapporten. Även RUTS konsoliderad har fått en mer detaljerad sektorfördelning både på lokala och icke-lokala fordringar. En löptidsfördelning har införts för emitterade värdepapper både i RUTS svensk del och i den konsoliderade RUTS-statistiken. Dessutom har fordringar och skulder gentemot European Stability Mechanism (ESM), European Investment Bank (EIB) och upplupna/förutbetalda poster lagts till i rapporterna.

Omvärldsförändringar för längre tidsserier

Finans- och kapitalmarknaden har under 80- och 90-talen förändrats. Ett tidsseriebrott för den viktiga variabeln "Utlåning till svensk respektive utländsk allmänhet" inträffade i januari 1992 då utlåningen började redovisas netto, det vill säga efter avdrag för reserveringar för befarade kreditförluster.

Vid bankkrisen år 1992 skapade bankerna dotterbolag för hantering av dåliga lån och andra tillgångar så kallade Asset Management Companies (AMC). I samband med detta och även senare har stora kreditstockar lyfts över från banker till finansbolag och omvänt vilket också orsakat tidsseriebrott. En källa till osäkerhet vid studier av kreditutvecklingen i utländsk valuta över tiden är devalveringarna i början av 1980-talet samt att kronan tillåts flyta från och med den 19 november 1992.

Tidigare hade kreditaktiebolag och finansbolag olika lagstiftningar, men från och med den 1 januari 1994 infördes lagen om kreditmarknadsbolag, vilken omfattar bolag som tidigare var kreditaktiebolag eller finansbolag. Den 1 juli 1997 ersattes denna av lagen om finansieringsverksamhet, varvid även

ekonomiska föreningar gavs möjlighet att bedriva finansieringsverksamhet. Benämningen kreditmarknadsbolag ersattes härmed med kreditmarknadsföretag.

1 januari 1996 trädde en ny lagstiftning (1995:1559) i kraft gällande årsredovisning för kreditinstitut och värdepappersbolag. Lagen innebar en fullständig översyn av rapporteringsunderlaget och första rapporteringstillfälle enligt den nya lagstiftningen avsåg den 31 januari 1996. Tidsserier för många variabler har kunnat upprätthållas men vissa serier har brutits.

Under 90-talet bytte ett antal sparbanker organisationsform till aktiebolag och därför flyttats till gruppen bankaktiebolag vilket gett brott i tidserien för berörda bankgrupper. Denna typ av tidseriebrott förekommer varje gång en sparbank byter organisationsform till ett bankaktiebolag.

Från och med december 2001 (RBFS 2001:2) ändrades redovisningen vid rapportering av utlåning till att avse utlåning före avdrag reserveringar för befarade kreditförluster. I balansomslutningen redovisas emellertid utlåningen efter avdrag för reserveringar, och reserveringarna finns specificerade separat.

Förändringar i MFI-, MIR och emissionsblanketter genomfördes med första rapportering per september 2010. Nya rapporteringskrav från ECB var ett av huvudskälen. Den ändrade insamlingen tillsammans med att många rapportörer sett över sina rapporteringssystem gör att vissa serier får tidseriebrott.

Definitionerna för typ av inlåning ändrades något i och med förändringar i frågeformuläret per september 2010. Tidigare innefattade med överenskommen löptid både konton med restriktiva uttagsvillkor och fasträntekonton. I den nya definitionen, som är en anpassning till ECB:s definitioner, rapporteras konton med restriktiva uttagsvillkor som inlåning med uppsägningstid medan fasträntekonton och andra konton med bindningstid rapporteras som inlåning med överenskommen löptid.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

I utlåningsstatistiken som ingår i finansmarknadsstatistik (FM5001) ingår banker, bostadsinstitut, finansbolag, övriga monetära finansinstitut samt bostadskreditinstitut och AIF. Undersökningsmetod och definitioner är desamma för de olika grupperna, vilket möjliggör jämförelser mellan dem.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Denna statistik innehåller inte bokslutsdispositioner. Den är därför inte fullt jämförbar med annan statistik som bygger på bokslut, t.ex. Finansiella företag, årsbokslut (FM0402). Vissa särbestämmelser kan också göra att statistik och redovisning inte helt överensstämmer. Exempelvis ska ut- och inlåning rapporteras till nominellt värde medan marknadsvärderat är möjligt i FM0402. Vidare ska utlåningen rapporteras före reserveringar medan utlåningen rapporteras efter avdrag för reserveringar i FM0402. I FM5001 är det värdepapprets egenskaper som styr klassificeringen och inte syftet med innehavet vilket redovisningen och FM0402 tillåter. Räntebärande

värdepapper som avses hållas till förfall får därför t.ex. inte rapporteras som utlåning i FM5001.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Det finns inga kända brister i den numeriska överensstämmelsen mellan olika statistikvärden.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Statistiken är inte officiell.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

Uppgifterna omfattas av sekretess enligt 30 kap. 4 § och 4a § offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)) och behandlas hos SCB enligt lagen om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna ([2014:484](#)).

C Bevarande och gallring

Uppgifterna behandlas hos SCB enligt lagen om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna (2014:484). SCB är arkivbildare för uppgifterna i databasen, som även Riksbanken och FI har åtkomst till. En framställan om gallring till Riksarkivet gjordes under 2021. Avsikten är att gallring av indatafiler ska ske efter att uppgifter har överförts till databasen. Även tidigare versioner av det slutliga observationsregistret bör gallras och att endast den slutliga och mest riktiga versionen av det slutliga observationsregistret bevaras. Publikationer, rapporter och dokumentation av statistiken bevaras digitalt och arkiveras av SCB.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt 6 kap. 9§ lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank samt enligt Riksbankens föreskrifter (RBFS 2018:1) om instituts rapportering av finansmarknadsstatistik.

E EU-reglering och internationell rapportering

EU-reglering:

- ECB:s förordning nr 1071/2013 om de monetära finansinstitutens balansräkningar (ECB/2013/33)
- Finansmarknadsstatistik avseende monetära finansinstitut regleras av Council Regulation (EC) No 2533/98 of 23 November 1998 - concerning the collection of statistical information by the European Central Bank (ECB).
- ECB förordning nr 1072/2013 om statistik över räntesatser som tillämpas av monetära finansinstitut (ECB/2013/34).

Övrig internationell reglering:

- Rapport över utländska tillgångar och skulder (RUTS) regleras i Guidelines for reporting the Bank for International Settlements (BIS) international banking statistics December 2014.
- Statistiken avseende Special Data Dissemination Standard Plus (SDDS Plus), Internationella valutafondens databas med internationella ekonomiska och finansiella uppgifter, regleras i International Monetary Funds (IMF) "Guide to the Special Data Dissemination Standard".

Internationella statistikleveranser skickas till:

- ECB
- BIS

- Derivat som underlag till bland annat publikationen *The Quarterly Review*. Publikationen går att finna på BIS webbplats.
- Internationella valutafonden (IMF) som underlag till publikationen *International Financial Statistics*. Publikationen går att finna på IMF:s webbplats.
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Siffrorna går att finna på OECD:s webbplats.

F Historik

Individuellt pensionssparande (RIPS)

RIPS-insamlingen för uppgifter om individuellt pensionssparande, så kallade IPS:er, avslutades i sin helhet i samband med rapporteringen avseende december 2018.

Balansräkningsstatistik för monetära finansinstitut

Från och med juni 1977 till och med december 1994 producerades balansräkningsstatistik av SCB på uppdrag av Finansinspektionen (tidigare Bankinspektionen). Därefter övertogs produktionen av Riksbanken under perioden januari 1995 till februari 2003. Sedan mars 2003 produceras balansräkningsstatistiken av SCB.

Räntestatistik

Statistik över MFI:s in- och utlåningsräntor som Sveriges riksbank tidigare samlat in, lades från och med juni 2004 över på SCB.

Från och med publiceringen avseende december 2016 har samtliga ränteserier som tidigare låg under flikarna 8.1-8.2, 8.3-8.4 och 8.5 i publikationen *Finansmarknadsstatistik* flyttats till Statistikdatabasen. På flikarna 8.1-8.2, 8.3 och 8.4 i publikationen *Finansmarknadsstatistik* finns några utvalda serier över nya avtal kvar.

Bostadsinstitut

Bostadsinstituten är en del av MFI-populationen och har till uppgift att låna ut pengar för bostadsändamål. Uppgifter om bostadsinstitutens upplåning har samlats in av Riksbanken från år 1989. Blanketten *6099 Upplåningsspecifikation för Bostadsfinansierande kreditmarknadsföretag* upphörde efter rapporteringen per augusti 2010, men vissa uppgifter fördes över till den nya MFI-blanketten som börjar gälla per september 2010.

Emissioner av värdepapper

Uppgifter om certifikatprogram på den svenska marknaden har samlats in sedan december 1985, obligations- och förlagslåneemissioner sedan januari 1996. Från och med september 2010 förs uppgifterna samman till en ny rapport som ska rapporteras av samtliga MFI-institut med tillstånd att emittera eller medverka vid emissioner av värdepapper.

Från och med mars 2013 inhämtas uppgifter om värdepappersemissioner från Svensk värdepappersdatabas (SVDB) och ersätter därmed den blankettinsamlade emissionsstatistiken.

Rapport över utländska tillgångar och skulder

Enligt önskemål från BIS samlas landfördelade uppgifter om fordringar och skulder (RUTS) in från MFI. Rapporterna består av två delar RUTS svensk del och RUTS konsoliderad. I RUTS svensk del rapporterar sverigebaserade MFI:s sektor- och valutafördelade fordringar och skulder. I RUTS konsoliderad rapporteras löptids- och sektorfördelade fordringar på koncernnivå, dels mot egentlig motpart, dels fördelade på dem som står med den slutliga risken. Vissa uppgifter har samlats in från banker sedan år 1978. Statistiken har under 80-talet utvecklats med uppdelningar på länder och valutor.

Från och med publiceringen avseende december 2016 har uppgifter över MFI:s fordringar och skulder mot utlandet som tidigare låg under flikarna 9.1, 9.2 och 9.3 i publikationen Finansmarknadsstatistik flyttats till Statistikdatabasen. Serierna i Statistikdatabasen har utökats med nya nedbrytningar gällande position, motpartssektor och valuta. Landgruppsindelningen har också uppdaterats.

Riksgälden

Riksgälden slutade rapportera blankett RGK01 med sista rapporteringsperiod avseende augusti 2016 då det inte längre har någon inlåning från allmänheten.

OFI

Uppgifter om icke monetära värdepappersbolags (del av Other Financial Institutions, OFI) tillgångar och skulder samlas in på uppdrag av Finansinspektionen, från och med år 2004 levereras dessa uppgifter till ECB.

SSI

Finansiella strukturindikatorer (SSI), uppgifter om antal filialer, antal anställda, andel av totala tillgångar etc., levereras till ECB från och med år 2004.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig

Statistikansvarig myndighet	Sveriges riksbank
Kontaktinformation	Olivia Hauet
E-post	fms@riksbank.se
Telefon	08-787 00 00

Statistikproducent

Myndighet/ Organisation	SCB
Kontaktinformation	Marcus Lodén
E-post	fmr@scb.se
Telefon	010-479 40 67